

Posudek diplomové práce Hany Pitelkové „Kniha v rodině předškoláka“

Téma diplomové práce je bezesporu aktuální. Čtenářství je v současnosti sledovanou charakteristikou a jeho pojetí a vývoj v rodině, vlivy výchovy jsou považovány za významné. To, jaký dává rodina čtení a čtenářství významy, může objasňovat nejen jeho další rozvoj ve škole i v životě, ale také modely pro jeho předávání dalším generacím.

Diplomová práce v teoretické části řeší otázky významu čtení pro rozvoj dítěte (člověka), sleduje jeho vývoj a vlivy institucí, se kterými se setkává, včetně mateřské školy. Význam rodiny (výchovné postupy, ekonomické vlivy, media) je sledován v tomto kontextu přednostně.

Výzkumné šetření je kvalitativní, sleduje prostřednictvím opakovaných polostrukturovaných rozhovorů tři rodiny podobného sociokulturního původu. Výzkumnými osobami jsou ve všech třech případech matky. Pozornost je věnována nejen jejich výchovnými postupům vůči vlastním dětem předškolního věku, ale také vzpomínkách na čtenářství v původní rodině a vlastní postoje a praktiky čtení v současnosti.

Při analýze dat je každá rodina stručně představena. Autorka respektuje, že jde o pohledy pouze jednoho člena rodiny a jeho významy čtenářství. Šetření sledovalo běžné kategorie používané při výzkumech čtenářství, s důrazem na transmisivní postupy v rodinách, případně na postupy a sledování vývoje dětí rodiči.

Vzhledem k značné podobnosti výpovědí všech rodin, zvolila autorka DP nakonec postup prezentace dat, kdy sledovala jednotlivé oblasti (např. výběr knih rodiči), u všech rodin dohromady, včetně případným malých rozdílů. Pohled na rozdíly mezi rodinami a jejich čtenářstvím teprve následoval.

Z hlediska cílů práce je podstatné, že nejrozsáhlejší pozornost je věnována čtení v současné rodině u dětí, postupy rodiny při rozvoji čtenářství, sledování dětí a hodnocení jejich zájmů apod.

Zajímavé jsou závěry, které představují ve skutečnosti sekundární analýzu sebraných dat. Autorka si dobře všimla značné podobnosti mezi svými respondenty, které vyhodnotila jako důležitou informaci, dále také přenosu postupů z původní rodiny, včetně oblíbených knih, o kterých si rodiče myslí, že budou zajímat i jejich děti. Právě tyto transmisivní hlediska jsou asi nejvýznamnějším zjištěním této práce. Zaujalo mě také, jak je v rodinách čtenářství posuzováno jako významná společenská hodnota, vůči které se rodina může vymezovat (včetně svého rodičovství).

Jako určitý nedostatek DP vidím nevyužití možnosti sekundární analýzy dat, kdy se dalo s daty pracovat více a do větší hloubky. Práce s daty navíc není zcela reflektována. Na vině je zřejmě nedostatek času při závěrečných úpravách práce. Publikaci v elektronickém systému chybí titulní list s názvem práce a jménem autorky.

Diplomová práce Hany Pitelkové splňuje nároky kladené na diplomovou práci a doporučuji jí k obhajobě.

Praha 10.1.2015

Ida Viktorová

